

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/100/2024
Identifikačné číslo spisu:	7115216506
Dátum vydania rozhodnutia:	19.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7115216506.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. A., O. I., G. XXXX/XX, zastúpeného splnomocneným zástupcom U., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vedenej (pôvodne na Okresnom súde Košice I) na Mestskom súde Košice sp. 24C/283/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 2. apríla 2024 č. k. 11Co/47/2024-724, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 9. októbra 2023 č. k. 24C/283/2015-671 v spojení s opravným uznesením z 13. októbra 2023 č. k. 24C/283/2015-680 v prvom výroku zaviazal žalovanú nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 3.565,97 eura a v druhom výroku uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 0 eur. Žalovaná podala 25. októbra 2023 proti uzneseniu o výške trov sťažnosť, a to len voči prvému výroku. Podstatou sťažnostnej argumentácie bola otázka, či má žalobca nárok na náhradu trov zastúpenia v rozsahu tarifnej odmeny zodpovedajúcej vyhláške MS SR č.655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci, a to za situácie, že zástupcom žalobcu nebol advokát ale všeobecný laický zástupca. Odmena zástupcu za zastupovanie sporovej strany je však súčasťou trov konania iba v prípade zastúpenia advokátom, (a to len v rozsahu tzv. tarifnej odmeny). Mestský súd Košice uznesením z 11. marca 2024 č. k. 24C/283/2015-704 zmenil uznesenie Mestského súdu Košice z 9. októbra 2023 č. k. 24C/283/2015-671 v spojení s opravným uznesením z 13. októbra 2023 č. k. 24C/283/2015-680 v prvom výroku tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 37,70 eura. Súd konštatoval, že vyšší súdny úradník vec nesprávne právne posúdil, keď priznal žalobcovi nárok na náhradu trov právneho zastúpenia. Súd uzavrel, že žalobca má nárok na náhradu hotových výdavkov svojho zástupcu vo výške 8,40 eura titulom cestovných nákladov, vo výške 9,30 eura titulom poštových nákladov (1,70 + 7,60 eura) a vo výške 20 eur titulom zaplateného súdneho poplatku za

žalobu, t. j. spolu vo výške 37,70 eura. Podľa ustanovenia § 250 ods. 2 CSP súd zmenil napadnuté uznesenie a zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 37,70 eura.

1.1. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie z odvolacích dôvodov podľa ustanovenia § 357 ods. 1 písm. m) CSP, keďže nesúhlasil s napadnutým rozhodnutím.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 2. apríla 2024 č. k. 11Co/47/2024-724 odmietol odvolanie a nepriznal stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nakoľko napadnuté uznesenie z 11. marca 2024 č. k. 24C/283/2015-704, ktorým súd (sudca) sťažnosti žalovanej podanej proti uzneseniu Mestského súdu Košice z 9. októbra 2023 č. k. 24C/2832015-671 v spojení s opravným uznesením z 13. októbra 2023 č. k. 24C/283/2015-680, ktoré vydal vyšší súdny úradník vyhovel a toto uznesenie zmenil, celkom nepochybne nepatrí medzi uznesenia vymenované v ustanovení § 357 ods. 1 CSP, proti ktorým je odvolanie prípustné a nakoľko proti tomuto uzneseniu, ktoré bolo vydané sudcom (nie súdnym úradníkom) nie je prípustná ani sťažnosť podľa § 239 ods. 1 CSP, odvolací súd ako objektívne neprípustné odvolanie žalobcu proti nemu postupom podľa ustanovenia § 386 písm. c) CSP odmietol. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP a čl. 4 ods. 1 CSP tak, že stranám sporu ich náhradu nepriznal vzhľadom na to, že žalovanej žiadne trovy v odvolacom konaní preukázateľne nevznikli a procesne neúspešný žalobca na ich náhradu nemal právo.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) prostredníctvom splnomocneného zástupcu U., dovolanie dňa 18. júla 2024 nemajúce náležitosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza, že dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (viď § 429 ods. 1 veta prvá CSP). Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

6. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

7. Spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť

splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, R 39/2020)

8. Obdobne Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní.

9. Spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (pozri R 39/2020, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019, sp. zn. 4Cdo/190/2019 schválené občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 16. septembra 2020 na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

10. V danom prípade odvolací súd dovolaním napadnutom rozhodnutí z 2. apríla 2024 č. k. 11Co/47/2024-724 v súlade s § 393 ods. 1 CSP riadne poučil dovolateľa o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania, o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, ako aj o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Mestský súd Košice uznesením zo 7. augusta 2024 č. k. 24C/283/2015-741 uložil dovolateľovi, aby v lehote do 10 dní odstránil vady dovolania v súlade s § 429 CSP, nakoľko dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Splnomocnený zástupca žalobcu U. podaním z 9. septembra 2024 uviedol, že nie je advokát a ani nikdy nebol advokátom. Uviedol, že v dovolaní na strane 7 v prvom odseku je uvedené, že splnomocnený zástupca žalobcu, (ktorý si zákonným spôsobom uplatnil oprávnený nárok na náhradu trov konania) má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Na základe uvedeného dovolateľ, ktorým je fyzická osoba, splnomocnený zástupca žalobcu, oprávnene zastáva právny názor o tom, že na splnomocneného zástupcu žalobcu - dovolateľa neplatí povinnosť podľa § 429 ods. 1 CSP s poukazom na § 429 ods. 2 písm. a) CSP, a preto oprávnene nepovažuje sa dať zastupovať advokátom.

11. I napriek náležitému poučeniu zo strany odvolacieho súdu je z obsahu spisu zrejmé, že dovolateľ nepreukázal požadované právnické vzdelanie (§ 429 ods. 2 písm. a) v spojení s § 468 CSP) a k podanému dovolaniu spísanému fyzickou osobou (splnomocneným zástupcom U. podľa § 89 ods. 1 CSP), nepriložil žiadne plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní.

12. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu väd dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne väd dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom (R 39/2019, IV. ÚS. 489/2018).

13. V danom prípade zo spisu vyplýva, že splnomocnený zástupca žalobcu podal dovolanie, na základe generálnej plnej moci, (ktoré nespísal ako advokát) a nepreukázal, že by mal žalobca právnické vzdelanie druhého stupňa, a že sa na neho vzťahuje § 429 ods. 2 CSP. Krajský súd v Košiciach poučil dovolateľa o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania, o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Dovolanie teda nebolo spísané advokátom do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania a dovolateľ nie je v dovolaní zastúpený kvalifikovaným zástupcom (§ 429 ods. 1 CSP).

14. So zreteľom na to, že v posudzovanej veci nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP, pričom nejde o žiaden z prípadov uvedených v § 429 ods. 2 CSP, najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. Následkom nesplnenia tejto osobitnej podmienky dovolacieho konania je nemožnosť uskutočnenia

meritórneho dovolacieho prieskumu, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

15. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.